

389. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 18 I 1887 Rkp. BJ 13137 k. 2-4.

[k. 2r]

d. 18 stycznia 1887, San Remo

Mój łaskawco. Posyłam dziś pieniądze za dykcyjonarz¹ z podziękowaniem serdecznym. Wynosi to 11 franków około. Wprzódę posłałem za *Livre*², ale – dodaję franków sześć i proszę mi przysłać pod opaską³:

Paul Eudel, *L'hôtel Drouot et la Curiosité 1885-86*⁴. [na marginesie: NB] *Sixième année? (prix 5 franc[s])*⁵. Jeżeli sześć franków nie starczy – odeszłę resztę potem. Wypraw proszę niezwłocznie – może Eudel mi zimno tutejsze uczyni znośnym, bo zimno diabelnie. [k. 2v] Rachunek będzie mniej więcej wyrównany, ale zostanę dłużnym Ci wdzięczność, bo tu książki dostać nie można. Signor Gandolfo, księgarz⁶, i Benda⁷ ofiarują się poprzysiąc, że żaden z autochtonów w San Remo nigdy książek nie kupił i na myśl takiej rozrzutności się wzdryga. Ale gazetek małych po 5 centymów za numer konsumuje się bardzo wiele.

[k. 3r] Zyblikiewicz⁸, o którym fama chodziła, że miał, zrzuciwszy chomąt marszałkowski, zająć się czynnie posągiem Adama⁹, Macierzą moją¹⁰ itp., począł od tego, że mi nie dotrzymał i kuratorią Macierzy porzucił. Lękam się, aby to nie spotkało monumentu – ale – kto wie, czy nie lepiej by było, bo gdy się uprze postawić monstrum, gotów na złość całemu światu.

Z Bawarii tedy już wypędzają Polaków także, wprawdzie łagodnie z kondolencjami, ale poczęto. Zostawia tych, co mają paszporty... [k. 3v] Stał się cud! W publicznie wygłoszonej mowie w Warszawie Apuchtin¹¹ rzekł – *ipsissima verba*¹² – że każdy słowiański naród na swej ziemi swoim narodowym językiem się posługiwać ma prawo. Miałażby się począć rejterada!

---

¹ Ernest Bosc, *Dictionnaire général de l'Archéologie...* – zob. list nr 387.

² Henri Bouchot, *Le livre...* – zob. list nr 383.

³ Przesyłka „pod opaską” – zob. list nr 27.

⁴ Paul Eudel, *L'Hôtel Drouot et la Curiosité 1885-1886. Sixième année*, avec une préface par Émile Bergeret, nombreuses illustrations par Job et Comba, Paris 1887.

⁵ *Szósty rok? (cena: 5 franków)* (franc.).

⁶ Giuliano Gandolfo – księgarz w San Remo.

⁷ Benda – osoba niezidentyfikowana.

⁸ Mikołaj Zyblikiewicz – zob. list nr 206.

⁹ Pomnik Adama Mickiewicza w Krakowie – zob. list nr 204.

¹⁰ Macierz Polska – stowarzyszenie oświatowo-wydawnicze we Lwowie; projekt utworzenia organizacji powstał w październiku 1879 r. w Krakowie podczas jubileuszu J. I. Kraszewskiego, 4 III 1882 r. J. I. Kraszewski podpisał jej akt fundacyjny i został pierwszym kuratorem, wśród jego następców znaleźli się m.in. Antoni Małecki i Mikołaj Zyblikiewicz.

¹¹ Aleksandr Lwowicz Apuchtin (1822-1903) – rosyjski oficer, w latach 1879-1897 kurator warszawskiego okręgu szkolnego, propagator rusyfikacji w Królestwie Polskim.

¹² *Dosłownie* (łac.).

Ściskam serdecznie, dziękuję i proszę o Eudela, aby mi się Magdeburg¹³ ciągle nie śnił – co mnie męczy.

Wasz wdzięczny przyjaciel i sługa

J[ózef] I[gnacy] Kraszewski

[P.S.] Pieniądze wyprawiam dziś.

[k. 4 koperta z adresem:] Monsieur / Ladislas de Mickiewicz / Paris / 7, Rue Guénégaud, 7 / Fra[nce]

[pieczętki:] S. REMO / 18 / 1 87 / LYON / 19 / JANV / 87 / RHONE

---

¹³ Proces o szpiegostwo – zob. list nr 230.